

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA MAHRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORG — GĦAWDEX

Settembru/Ottubru 1989

Nru 50

editorjal

HAMSIN HARĠA

Il-Bord Editorjali jhossu kburi li lum qed tasal f'idejkom il-HAMSIN HARĠA tar-rivista tagħna 'IL-BELT VICTORIA'. L-ewwel harġa tar-rivista kienet dik ta' Luġu - Awissu 1981 u l-hsieb biex tibda tiġi pubblikata kien nibet u ġie diskuss waqt seminar pastorali li l-parroċċa tagħna kienet organizzat xi xhur qabel.

Fil-bidu kollox deher diffiċli. Iżda sibna l-ghajjnuna ta' hafna li għarrfu s-siwi ta' rivista għall-parroċċa li tohrōġ kull xahrejn. Fl-ewwel harġa tar-rivista l-Bord Editorjali kien iddikjara li r-rivista kellha tkun informativa u formattiva. Il-hamsin harġa li ġew pubblikati huma xhieda li dak li għidna fil-bidu wettaqni. Mhux darba u tnejn artikli mir-rivista tagħna ġew pubblikati f'pubblikazzjonijiet oħrajn f'Għawdex u Malta. Kellna wkoll każi fejn materjal mir-rivista tagħna deher f'pubblikazzjonijiet bil-Malti f'pajjiżi bħal Kanada u l-Awstralja. Dan kollu jixhed li l-pubblikazzjoni tagħna hija waħda ta' livell għoli. Dan nittamaw li nkomplu għall-gejjieni.

Skop ieħor li deher li ser jitwettag mir-rivista tagħna kien li din ir-rivista tkun ta' holqa bejn il-parruċċani f'Għawdex u anke dawk li jinsabu barra minn Malta. Dan żgur li seħi meta wieħed jisma' speċjalment il-kummenti ta' l-emigranti li kultant żmien jiġu fostna għall-btala. Kull min ġie fostna u qed jirċievi r-rivista f'art barranija qalilna

kemm ikunu jistennewha u malli jaqrawha jkunu pronti jgħadduha lil haddieħor. Minn naha tagħna aħna nagħmlu kull mezz biex malli tkun lesta kull harġa nimpustawha lill-emigranti tagħna. Dan is-servizz ser inkomplu nghanlhu minkejja l-ispejjes tal-posta bl-ajru.

Mill-ewwel harġa sallum il-Bord Editorjali qagħad attent ukoll li din ir-rivista ma tagħtix wisa' għal kitbiet ta' natura politika jew oħrajn li jiġstgu jagħtu lok għal xi polemika. Dan il-prinċipju ġie mħares sewwa u bi hsiebna nibqgħu nsostnuh fil-harġiet kollha. Għax il-hsieb ewlieni tagħna mhux li nużaw il-pinna biex ninbxu jew b'xi mod nifirdu, iżda li permezz tar-rivista noholqu djalogu u li r-rivista tkun ukoll mezz ta' taġlim għall-komunità parrokkjali.

Inhossu li fl-okkażżjoni ta' din il-HAMSIN HARĠA għandna nroddu ħajr lil dawk kollha li jgħiatu l-ghajjnuna taġghom fil-pubblikazzjoni tagħha. Inroddu ħajr ukoll lil kull min jgħin fid-distribuzzjoni tagħha, lil minn jiehu hsieb jimpustaha kull darba li tohrōġ u lil dawk kollha li jgħinu b'xi kontribuzzjoni li jagħtuna.

Tajjeb għalhekk li fl-okkażżjoni ta' din il-HAMSIN HARĠA kull min għandu għal qalbu r-rivista jwassal fl-envelope li qed nagħtuh kontribuzzjoni xierqa halli dak li bdejna fl-1981 nkompluh 1 quddiem b'iktar heġġa u kuraġġ.

**IR-RIVISTA TAGĦNA WASLET FIL-50 HARĠA!
L-Għajjnuna taġghom ma naqset qatt!
IL-50 HARĠA LI JMISS JIDDEPENDU XI FTIT MINNEK!
KULL OFFERTA TGHIN — TIBQAX LURA!**

*Wassal l-envelope li qed tingħata fl-Uffiċċju Parrokkjali
jew aġtiħ lil min iwassallek il-Bullettin u r-Rivista.*

GRAZZI

It-Talba ta' l-Ilsiera ta' "IL-ĠIFEN TORK"

Fl-1842 il-poeta Galanton Vassallo li ghex bejn 1817 u 1868, kiteb poema epika bis-sesta rima fi tliet kantii. Dil-poema dehret stampata l-ewwel darba fl-1853. Wara dehret fil-kotba tal-Moghħdija taż-żmien Nru 47 fl-1905. Iż-żewġ professuri tal-Malti reġġhu harġu dil-poema fi żminijietna, il-Prof. Aquilina fl-1949 u l-Prof. Friġġieri fl-1975.

Il-poema tittratta dwar il-harba ta' xi 70 lsir, fosthom ħafna Maltin, fuq 'Il-Kuruna Ottomana', il-Ġifen Tork, lejn Malta mil-Lvant fl-1760. Il-Prof. P.P. Saydon fil-kitba tiegħu jisimha "Ir-Ruħ tal-Kitba Maltija", jgħid li qofol ta' dil-poema hu talba u wegħda tal-Maltin imjassrin lill-Madonna tal-Mellieħa. It-Talba hija din:-

Ja Madonna tal-Mellieħa,
isma' t-talb ta' l-imjassrin!
Li nehilsu minn dal-ġasar
itlob l'Inbek il-hanin!
Aghmel int għall-hniena tiegħek
l'ahna nibqgħu rebbehin.

Int reġġgħna ġewwa Malta
Bint Sant'Anna, u Omm ħanina!
Biex inkissru dawn il-ktajjen
saħħa, qalb u qawwa aġħtina!
Biex nehilsu minn dal-ġasar
Inti biss trid tkun għalina.

Il-ħaliċ tal-hniena tiegħek
dejjem xtered għall-miskinj;
qatra minnu biss jixtiequ
fuq irjushom l-imjassrin.
Qatra minnu tkun biżżejjed
Biex inkunu meħlusin.

F'din it-talba l-iktar li tinteressana hawnhekk hi l-aħħar sestina. Il-ħaliċ iqattar fuq l-imjassrin hu sempliċment metafora jew il-poeta kien qed jara quddiemu xbiha tal-Madonna xxerred il-ħaliċ fuq l-ilsiera? Dawk kollha li jidhru fl-Oratorju tas-Sagrestija ta' San Ġorġ, u jħarsu lejn l-inkwatu tal-Madonna tal-Grazzja jew ta' l-Erwieħ, u li dari kien fuq l-artal tal-Kappellun ta' l-Erwieħ u jaqraw din l-aħħar sestina mill-ewwel jindunaw li Galanton Vazzallo meta kitibha kellu nkwatu tal-Madonna bħal dan f'moħħu.

Jekk il-poeta ma ġiex hawn Għawdex u ra l-inkwadru tal-Madonna tal-Grazzja ixxerred il-ħaliċ fuq l-Erwieħ, Malta fejn sata' rahi?

Illum diffiċili tgħid. Il-Madonna tal-Mellieħa mhix żgur. Imma, jekk wieħed ikun jaf li l-inkwatu tal-Madonna tal-Grazzja ta' Haż-Żabbar mteż fi żmien l-Arcisqof Mawru Caruana għax ma kienx dekoruż li thalli l-Madonna b'sidirha barra xxerred il-ħaliċ fuq l-ilsiera u l-erwieħ li kellha taħtha, wieħed malajr jasal għall-konklużjoni li Vassallo meta kiteb is-sestina kellu quddiem għajnejh il-Madonna tal-Grazzja ta' Haż-Żabbar.

Hawn min jiftakar l-ommijiet iredġħu lit-trabi fit-

toroq, haġa li ma kienet xejn ta' staghħib jew ta' mistħija. Tant kienu jdumu l-ommijiet iredġħu lit-trabi li minkejja l-proverbu li jgħid li t-t-nax fattām, it-tfal kienu jkunu tant kibru li kienu joħroġu sider ommhom huma stess u jibdw jerdgħu fejn ikun hadhom l-għatx.

Fil-fehma tiegħi f'dan l-inkwatu saru mill-inqas żewġ żbalji. L-ewwel wieħed meta daħħlu l-San Bernard għas-sempliċi raġuni li d-donatur kien jismu Bennard. F'iknisja li fiha kienu jmorru qtajja' ta' baħħara ħafjin ikantaw l-litanija mat-triq biex jiżżu ħajr lill-Madonna talli ħelsithom mill-ġasar, kien iktar jixraq San Anard prottetur tal-ħabsin u l-ilsiera. Fil-fatt dal-qaddis, tradizzjonalment kien fil-inkwatri li kien hemm qabel.

It-tieni żball sar meta mteż l-inkwatu originali ta' Erardi. Kien ikun aħjar kieku twarrab u tqiegħed wieħed għid floku. Tant hi qadima d-drawwa li jipitru l-Madonna tal-Grazzja xxerred il-ħaliċ li fit-trittiku antik li hemm Santwarju, il-Madonna tidher b'sider wieħed tradda' lit-tarbija u fil-ieħor ixxerred il-ħaliċ. Jekk f'parti oħra tat-trittiku kien hemm San Anard bħalma naraw fit-trittiku tal-Madonna tal-Minsija, wieħed jista' jobsor li l-bidu tas-Santwarju hu marbut ma-d-devozzjoni tal-ilsiera li ħelsu mill-ġasar.

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA TA' KULL XAHREJN

Uffiċċju Editorjali:

Centru Parrokkjali San Ġorġ
Triq il-Karità, Victoria, Għawdex.
Tel: 556377

ROKNA GHAT-TFAL

Għezież tfal,

Kif intom? Issa rġajtu lura lejn l-iskola wara l fuq minn xahrejn ta' vaganzi li fihom għamiltu minn kollox, u meta ngħid "minn kollox", nifhem li mad-divertiment, L-għawm u l-mistrieħ, kien hemm ukoll xi ftit ta' l-istudju, jekk mhux ukoll xi erba' lezzjonijiet tal-privat. Li min ma telaqx l-istudju u l-kotba għal kollox, ngħidlu prosit u nawgurulu.

Sal-lum naħseb li għa' qbadtu r-rittmu sħiħ tal-iskola. Dawk li s-sena l-oħra ma tantx marru tajeb, inwissihom biex din is-sena jagħmlu aktar mohħhom hemm u jistinkaw u jħabirku ftit iżjed.

Bħalissa, tfal, id-Djoċesi tagħna qed tfakkur il-125 sena mit-twaqqif tagħna u qed isiru diversi attivitajiet biex ifakkru din il-ġraja storika u għażiża għal kulhadd.

Għandkom tkunu tafu, tfal, li kienu saru diversi talbiet mill-Kleru u l-poplu ta' qabilna biex Għawdex jinqata' minn Malta u jsir Djoċesi għaliħ. Fl-aħħar, fis-16 ta' Settembru tas-sena 1864, il-Papa Piju IX laqa' x-xewqa ta' l-Għawdxin biex Għawdex u Kemmuna saru Djoċesi għaliħom, sugġetti direttament għall-Vatikan, bl-ewwel lsof ikon Mons. Mikiel Buttigieg mir-raħal tal-Qala. Huwa ġie kkonsagrat fit-22 ta' Settembru ta' l-istess sena.

Għaldaqstant, aħna, li qed ngħixu f'dawn iż-żminijiet, għandna għax inkunu grati u ngħidu grazzi lil dawk ta' qabilna, għax kien bis-saħħa tagħhom li illum Għawdex huwa djoċesi għaliħ.

Izda l-grazzi tagħna, tfal, irid imur ukoll lil Alla li tul dan iż-żmien kollu waqaf bi sħiħ mad-Djoċesi tagħna. Inroddu ħajr lil Alla li waqaf magħna u għinna biex inżommu sħiħ il-fidi nisranija tagħna. Inroddulu ħajr ukoll tas-Saċerdoti kollha li għoġbu jagħtina tul dawn il-mija u hamsa u għoxrin sena. Fl-istess waqt, nitolbu biex jissokta jiegħ magħna u għinna nibqgħu sħaħ fil-fidi biex inkunu ništġu ngħadduha bla mittiefsa lil dawk li jġu warajna.

Waqf li mill-ġdid nawguralkom sena skolastika mill-aqwa, nawguralkom ukoll barka u ġid sa ma nerġġhu niltaqgħu.

Tatà

Iz-Ziju Peppi

Membri ġodda fil-Komunità Parrokkjali

- 04.7.89. THOMAS, iben Louis Agius u Rose neċ Calleja
08.7.89. ELYSIA JENNY, bint Teddie Borg u Gillian neċ Mellor
09.7.89. MELISSA, bint Dominic Xuereb u Judith neċ Cardona
27.7.89. JUDITH LOUISE, bint M'Angelo Grech u Maritā neċ Cordina
29.7.89. JOEL, iben George Portelli u Maria neċ Borg
30.7.89. JEANELLA, bint Pierre Grech u Anna neċ Xerri
12.8.89. ANTONELLA, bint George Borg u Lucy neċ Cauchi
12.8.89. CHARLENE, bint George Bugeja u Maria neċ Formosa
13.8.89. YLENIA, bint Ivan Caruana u Maria neċ Borg
19.8.89. GEORGE, iben Emanuel Cassar u Carmela neċ Saliba
20.8.89. CHARMAINE, bint Victor Mercieca u Doreen neċ Xerri
25.8.89. ELENA, bint Raymond Farrugia u Rita neċ Sacco
3.9.89. LARA, bint Noel Vella u Maria neċ Formosa
8.9.89. MARIA, bint Joseph Fenech u Georgina neċ Vella
09.9.89. MARONIA, bint Carmel Azzopardi u Miriam neċ Cassar
10.9.89. ANDREW, iben Mario Vassallo u Carol neċ Borg
16.9.89. MARK, iben Dominic Grech u Polly neċ Ellis

Ingħaqdu fis-Sagrament taż-Żwieġ

- 01.7.89. Albert Grech (Sannat) u Maria Stella Scicluna
08.7.89. Saviour Sciberras (Sannat) u Marlene Cauchi
23.7.89. Ivan Cauchi (Fontana) u Ina Saliba
26.8.89. Iro Bezzina u Rosalie Borg
27.8.89. Maurice Buttigieg u Elizabeth Haber (Fontana)
02.9.89. Maurice Camilleri u Georgina Farrugia
03.9.89. Colin Attard u M'Luise Gauci (Fontana)
17.9.89. Richard Bartolo (Gwardamangia) u Georgette Galea
23.9.89. Loreto Grima (GH'Sielem) u Cecile Grima
24.9.89. Patrick Sciberras (Sannat) u Anita Grech

Marru jingħaqqu ma' Kristu Rxuxtat

- 14.8.89. Lucrezia Pavia
18.9.89. Ġużeppi Tabone

Donazzjonijiet għar-Rivista

- Mr & Mrs Alfred Gatt 40 US \$, Mr. Vince Vella Lm5,
Mr. Carmel Galea (U.S.A) Lm5
Kan. Onor. C. Grima Lm2
Mr & Mrs Emm Abela (Toronto) Lm40

jagħad minn p. 2

Jalla l-inkwatu l-qadim tal-Madonna tal-Grazzja li hawn San Ġorġ u li sar fl-1642 ma tmisx ix-xorti hażina li messu t-titular ta' 'Maż-Zabbar u jibqa' jagħti xhieda li-s-sestina tal-poeta Galanton Vassallo fil-poema epika "Il-Gifen Tork":

Il-ħaliħ tal-ħniena tiegħek
dejjem xtered għall-miskin;
qatra minnu biss jixtiequ
fuq irjushom l-imjassrin!

Qatra minnu tkun biżżejjed
Biex inkunu meħlusin.

11.7.89

V.J. Galea

SUĊĊESS GHALL-BANDA LA STELLA

Il-Banda La Stella waqt il-programm mużikali f'Canicattini Bagni, nhar is-Sibt, 9 ta' Settembru 1989

Bejn it-8 u l-11 ta' Settembru is-Soc.Fil. La Stella t'Għawdex irrapprezentat il-Gżejjer Maltin fir-Raduno Bandistico Nazionale ta' Canicattini Bagni fi Sqallija, festival internazzjonali ta' baned organizzat ta' kull sena mill-Amministratozione Provinciale Di Siracusa flimkien mal-Assessorato Al Turismo tal-lokal. Fil-fatt La Stella kienet l-unika banda fost disa' baned oħra barranin li hadu sehem f'dan il-festival prestiġjuż.

Il-partecipazzjoni tas-Soc'jeta' La Stella f'dan il-konkurs mużikali ġabet magħha suċċess doppju għal din il-banda ewlenija t'Għawdex. Il-Banda mhux biss issemmiet b'għieh għall-kontribut kbir li tat f'dan il-konkurs, iżda saħansitra s-Surmast Direttur tagħha, Joseph Vella, kellu l-unur li jikseb it-Tieni Post f'konkurs miftuh għall-

kompożizzjonijiet oriġinali mill-pajjiżi tal-Komunità Ewropea.

Ċertament li b'din il-mawra tagħha fi Sqallija, it-tmien ijarġa tagħha barra minn Malta mill-1947 l'hawn, il-Banda La Stella kitbet paġna oħra tad-deheb fl-istorja glorjuża tagħha. Isem il-belt ta' Canicattini Bagni żgur li jibqa' mfakkar bl-akbar mod dinjituż minn din is-Soc'jeta' Mużikali, xejn anqas minn ismijiet ta' bliet oħra kbar, bħal Lugano, Venezia, Firenze, Ruma, Salerno, Como, Catania, u Palermo.... fejn il-Banda harġet bl-unuri kollha f'manifestazzjonijiet simili li kellha fis-snin imghoddija.

Jakkumpanja l-Banda f'din iż-żjara kien hemm il-Grupp Folkloristiku tal-istess Soc'jeta', il-Group Astra.

LIBRERIJA PARROKKJALI

Nhar is-Sibt 15 ta' Lulju 1989, lejlet il-festa ta' San Ġorġ, Mons Isqof Nikol Cauchi nawgura u bierek il-Librerija parrokkjali li giet imwaqqa fiċ-Centru Parrokkjali tagħna. Għaċ-ċerimonja ta' l-inawgurazzjoni kienu preżenti membri tal-Kapitlu u l-Kleru kif ukoll benefatturi li għenu fit-twaqqif ta' din il-librerija. Mons Arċipriet Salvu Borg f'kelmtejn li għamel irringrazzja lil kull min ta' sehemu biex din l-inizjattiva isseħħ u appella għal iktar qlub ġenerużi biex inkomplu nżidu n-numru ta' kotba li diġa hemm fil-Librerija. Huwa mistenni li din il-librerija parrokkjali tibda tiffunzjona iktar 'il quddiem u tkun miftuha għas-selg ta' kotba f'hinijiet u granet stabbiliti. Sadarittant qed issir il-klassifikazzjoni tal-kotba li ġa hemm.

A F'FESTIVAL INTERNAZZJONALI

Sfilata Kbira Mat-Toroq

Il-Festival fetah il-Gimgha 8 ta' Settembru bi sfilata madwar it-toroq ewlenin tal-belt. Għall-okkażjoni l-Banda daqget marċi tradizzjonali tal-Maltin li ġew apprezzati mhux f'it mill-mijiet kbar ta' Taljani li hanqu t-toroq u l-pjazze tal-belt. F'din l-isfilata ħa sehem ukoll il-Group Folkloristiku Astra li mmarrċja fuq quddiem nett, kif ukoll id-disa' baned l-oħra li kienu ġejjin mill-bliet ta' Bolzano, Cagliari, Meliù, Genova, Messina, Palazzolo Acreide, Firenze, Grosseto u Torino.

Parti mill-udjenza kbira li attendiet għall-Programm Muzikali tal-Banda La Stella.

Il-Festival issokta matul it-tliet ijiem ta' wara, b'kull banda tesegwixxi kunċerti mużikali jew daqq ta' marċi. Il-Banda La Stella esegwiet il-Programm tagħha s-Sibt 9 tax-xahar, programm li ġibed l-ammirazzjoni tal-pubbliku għall-mod stupend li bih indaqqu s-siltiet mużikali li ġew magħżula. Il-Banda daqget xogħolijiet ta' Bizet, Girardon, Marchesini, Bellini, Ciappara u tas-Surmast Direttur Joseph Vella. Dawn kienu jinkludu l-Preludo 'Malta', sinfoniji minn Norma u Eroica, is-Suite 'Three Mood Pieces', il-Fantasia 'I Prescatori Di Perle' u sinfonija Armonia Del Otto Cento.

Fi tmien il-Programm is-Sindku ta' Canicattini Bagni ippreżenta lis-Sur Paul M. Cassar, Segretarju Ġenerali tas-Socjetà, Trophy tal-Festival bħala tifkira dejjema tal-okkażjoni, u Trophy oħra lil Mro Vella. Min-naħa tas-Socjetà, il-President Dr Joseph Ellis u s-Sur Cassar ippreżentaw żewġ dgħajjes tal-fidda lis-Sindku u lil Mro Antonio Cirinna'.

Aktar kmieni fl-istess jum il-Group Folkloristiku Astra ta wirja kbira ta' żfin, kant u għana folkloristiku Malti f'żewġ lokalitajiet differenti.

Rebbieh f'Konkors Internazzjonali

Il-ġurnata ta' wara, il-Madd 10 ta' Settembru, kellha tkun waħda memorabbli għas-Surmast Joseph Vella. Dak in-nhar thabbar ufficijalment ir-riżultat tal-konkors internazzjonali għall-aħjar kompożizzjoni oriġinali, imniedi għall-ewwel darba mill-istess Organizzaturi tal-Festival, magħruf aħjar bħala 'Concorso Di Composizione Originale Per Banda - Pietro Pernice'.

Mro Vella rnexxielu jikseb it-Tieni Post bis-Sinfonija ġdida tiegħu għall-banda 'Jubilo'. Mro Vella kien qed jikkompeti f'dan il-konkors flimkien ma' 52 kompożitur ieħor minn diversi pajjiżi Ewropej, bħal l-Italja, Polonja, Franza, Germanja u Spanja. Bħala Premju Mro Vella rċieva Trophies, żewġ medalji u tlett mijun lira Taljani.

Fic-ċerimonja tal-prezentazzjoni tal-premijiet, Mro Vella idderieġa l-Festival Band waqt l-esekuzzjoni tas-Sinfonija tiegħu. Ma jistax jonqs li l-aktar entużjażmati fost il-pubbliku kbar preżenti, kienu l-istess deriġenti u bandisti tas-Soc. La Stella, li laqgħu r-riżultat bl-akbar ferh u briju.

Din kienet it-tmien sena konsekuttiva li kien qed jiġi organizzat ir-Raduno Bandistico Nazionale fi Sqallija. Kummenti pubblikati fl-istampa Taljana fahħru l-organizzazzjoni ġenerali tal-Festival, l-aktar għax-xejra internazzjonali li nġhata din is-sena. Il-ġurnal ta' kuljum 'Gazzetta Del Sud' kellu kliem ta' tifhir għall-Banda la Stella u għas-Surmast Vella.

Tul il-mawrā tagħha fi Sqallija, il-Banda u l-Folk Group, li kienu akkumpanjati minn għadd ta' ammiraturi tas-socjetà, hadu l-opportunità biex iżuru għadd ta' postijiet storiċi f'Siracusa u Catania. Il-Group kollu, li kien kompost minn 125 ruħ, reġa lura Malta tard it-Tnejn fil-għaxija (11 ta' Settembru) fuq titjira 'chartered' tal-Air Malta.

Il-Kelma ta' l-Arcipriet

“ Hafna jgergru.....imma ftit wisq imiddu idejhom”

Ftit tal-jem ilu qrajt dan l-episodju:

“Ragel sinjur kien għaddej mit-toroq ta' Calcutta u ra ċorma tfal fqar jittalbu l-karità. Daħħal idu fil-but, u tathom ftit muniti. Sekondi wara, dehru xi rġiel li haflulhom il-flus u regħhu baġħtu lit-tfal jittalbu mill-ġdid Tgħidx kemm gerger is-sinjur.

Mara fqira kienet għaddejja mit-toroq ta' Calcutta. Rat ċorma tfal foqra jittalbu. Iddedidiet li tiddedika haġġitha biex tgħinjom iġħix haġja iktar umana. Kienet Mother Theresa.”

Quddiem dan l-episodju għamilt xi ftit tar-riflessjonijiet. Kemm għandna nies li jixbħu lil dak ir-ragel ta' l-ewwel parti tal-istorja. Jaħsbu li għax idahħilu idejhom fil-but u jagħtu xi haġa milli jkollhom, b'daqshekk solvew il-problemi kollha li jkollhom quddiemhom. Veru bil-flus tista' tgħin, tista' twiezen lil dak li jkun; iżda mhux biżżejjed.

Jista' jkun li daww il-persuni li għandek madwarek mhux nieqsa mill-flus, u allura ftit li xejn tista' tgħinjom billi ttihom xi haġa tal-flus. Jista' jkun li kulma jridu minn

għandek hu “ftit tal-ħin”, “li tieqaf tismagħhom xi ftit”, “li tgħinjom ma jħossuhomx iktar weħidhom”.

Tiltaqa' ukoll ma' nies li jikkritikaw għaliex it-tali haġa mhix issir; iġgergru għaliex, per eżempju, l-anzjani ma jsirulhomx attivitajiet espressament għaliom; tiltaqa' ma nies li kliemhom huwa dejjem: “**Imissek tagħmel hekk**”, jew “**Imisskom tgħidu hekk**”. Jiena lil dawn in-nies nistaqsihom: “**INTOM META SER IMISSKOM?**”

Faċli tippona subgħajk lejn haddieħor u tistenna mingħandu li jwettaq affarijiet bżonnjużi; iżda kemm hu diffiċli li tippona subgħajk lejn inniġsek u tipprova ċcaqlaq xi ftit lilek stess billi ttenni l-kelmiet: “**Jien imissni nagħmel hekk**”.

Biss din il-haġa jeħtieġ li jagħmilha kulhadd: jien, int, kulhadd. Li kieku kull wieħed u waħida minnha wettqat dak kollu li kapaċi wettqat u li suppost inwettqat, kieku hafna problemi jispiċċaw għal kollox.

J'Alla ikoll kemm aħna nixbħu lil Mother Teresa ferm iktar milli nixbħu lil dak ir-ragel ta' l-istorja.

NIBUN HAJJITNA FUQ IS-SOD

Aħna nsara; u għalhekk aħna 'fidili'. għaliex aħna 'fidili'? Għax aħna nemmnu fil-kelma ta' Alla. Aħna nibnu l-haġja tagħna ta' kuljum mhux fuq il-kelma tal-bniedem, iżda fuq il-kelma ta' Sidna Gesù Kristu. U għalhekk aħna m'aħniex nies boloh, iżda nies li-żjed għaqdin; preċisament għax il-kelma tal-bniedem hija bħal bniedem: hija kelma dgħajfa, merħija, bla saħħa; waqt li l-kelma ta' Gesù Kristu hija kelma sħiħa, soda, ma tafx x'inhu tiddil u dawrien. Gesù stess huwa l-Kelma ta' Alla; u għalhekk il-Kelma tiegħu hija isbaħ mis-sema u l-art: dawn iġħaddu, imma hi tibqa' għal dejjem. (ara: Mark, 13,31).

Nibnu haġġitna fuq is-sod billi nemmnu f'Sidna Gesù Kristu. Gesù huwa l-oġġett tat-twemmin tagħna. għalhekk aħna nsara, għax nemmnu f'Gesù Kristu: nemmnu li Gesù huwa veru Alla u veru bniedem; huwa Alla li sar bniedem, jixbaħna f'kollox barra mid-dnub. Nemmnu li kull ma għamel Gesù, għamlu għalina: għalina sar bniedem biex aħna nsiru wlied adottivi t'Alla, kif jaċċertana San Gwann fl-ewwel ittra tiegħu (3, 1); għalina Gesù miet fuq is-salib, biex liġna jehlisna mill-ħakma tad-dnub; għalina huwa rxoxta, biex liġna jagħtina l-haġja tal-grazzja; u għalina wkoll tela' s-sema bħala r-Rebbieħ ta' l-infern, tad-dnub, tal-mewt, taż-żmien; u hekk beraħ fethilna l-biben tal-ġenna. Għalhekk qal Gesù, f'jum il-qawmien tiegħu, lil Maddalena: 'Mur għand ħuti u għidilhom li se nitla għand Missieri u Missierkom, Alla tiegħi u Alla tagħkom' (Gov. 20, 17).

Il-125 Sena Mit-Twaqqif tad-Djoċesi t'Għawdex

L.E.T. Mons Isqof Giovanni Battista Re, Segretarju tal-Kongregazzjoni ta' l-Isqifijiet dan l-aħħar mexxa Konċelebrazzjoni Pontifikali fil-Bażilika tagħna bħala parti mill-attivitajiet li qed jinżammu fl-okkażżjoni tal-125 sena mit-twaqqif tad-Djoċesi f'Għawdex. Fi tmien il-Konċelebrazzjoni Mons Arcipriet ippreżenta ritratt tal-istatwa ta' San Gorg' lil Mons Re bħala tifkira taż-żjara tiegħu. Fir-ritratt Mons Re jidher jitkellem ma Mons Arcipriet waqt riċeviment li sar f'għiehu fl-Awla Kapitolari.

Id-9 Sinfonija ta' Beethoven fi Pjazza San Ġorġ

Dik li probabbiltment tibqa' maghrufa bhala waħda mill-aqwa attivitajiet kulturali mtella' b'talent lokali fil-programm ta' din is-sena tal-International Arts Festival - Maltafest' 89, inżammet fi Pjazza San Ġorġ. Pubbliku tassew numeruż assista għal serata eċċezzjonali ta' mużika klassika, li kienet tikkonprenedi d-9 Sinfonija In Re Minore ta' Ludwig van Beethoven.

L-udjenza ma kienetx tinkludi biss Għawdxin iżda saħansitra għadd sabiħ ta' barranin residenti f'Għawdex u magħhom anke bosta Maltin li ma riedux jiġitfu din l-

opportunità unika li jgawdu kunċert mużikali ta' livell hekk għoli.

Strumenti wara s-suċċess ta' dan il-kunċert klassiku kien Mro Joseph Vella li b'abbiltà kbira mexxa l-orkestra u l-kor. Flimkien mal-Orkestra tat-Teatru Manoel hadu sehem is-sopran Virginia Kerr, il-Mezzo-sopran Marie Therese Vassallo, it-Tenur Paul Charles Clarke u l-bass Brian Raynor Cook kif ukoll il-korjiet Laudate Pueri tal-Bażilika tagħna u Akkademja.

Statwa Ġdida ta' San Ġorġ

Il-Festi ta' San Ġorġ li ġew iċċelebrati din is-sena fethu b'marc brijuż mill-Banda La Stella bl-istatwa ġdida ta' San Ġorġ bhala tfajjel. Din l-istatwa saret bl-inizjattiva ta' l-Għaqda Żgħażaġh La Stella li lailha nixtiequ nifirfu għas-sehem attiv li qed tagħti kemm fil-festa kif ukoll matul is-sena. Din l-istatwa tberket minn Mons Arcipriet fil-bidu tal-marc u wara tpoġġiet fuq pedestal fi Pjazza Indipendenza. Fir-ritratt din l-istatwa ġdida tidher fil-bieb tal-Każin fil-bidu tal-marc.

Nifirfu lil

MRO. JOHN GALEA għas-suċċess tiegħu fl-eżamijiet finali tal-Bacellerat tal-Mużika mill-Università ta' Durham.

Żjara lill-President ta' Malta min-Nisa Għawdxin

Group sabih ta' nisa Għawdxin, ilkoll membri tal-Ladies Society tal-Bażilika tagħna, dan l-aħhar għamlu żjara ta' kortesija lill-President ta' Malta, Dr. Ċensu Tabone, fil-Palazz il-Belt.

Il-Group kien immexxi mis-Sinjura Georgina Cassar, President tas-Socjetà, li f'kelmtejn li għamlet irringrazzjat lil Dr Tabone u lis-Sinjura tiegħu tal-opportunità sabiha li jilqagħhom fil-palazz tiegħu f'dik l-okkażjoni.

Is-Sinjura Cassar imbagħad ipprezentat lill-President Tabone, f'isem il-Ladies Society, kwadru b'riproduzzjoni ta' paġna mir-Reġistru tal-Magħmudijiet (Vol. XIV għas-

snin 1909-1929) miżmum fil-Bażilika ta' San Ġorġ. Irriproduzzjoni turi estratt partikolari bid-data tat-2 f'April 1913, il-gurnata li fiha l-President Tabone kien irċieva s-Sagrament tal-Magħmudija f'din il-Bażilika.

Dr Tabone iżżihajr lis-Sinjura Cassar u sħabha tal-Ladies Society ta' dik l-ghotja li ċertament, huwa qal, tkompli tfakkru fiż-żminijiet imbegħda ta' tfulitu ġewwa Għawdex, u li huwa ma jista' jinsa qatt.

Iż-żjara tal-President Tabone kienet parti minn mawra li l-Ladies Society organizzat f'Malta u li matulha saru żjarat f'diversi lokalitajiet ta' interess storiku u turistiku.

Rigal tal-PAPA ĠWANNI PAWLUI II

Il-Qdusija Tiegħu l-Papa Govanni Pawlu II għoġbu jibgħat il-kallotta tiegħu biex tinzamm bħala tifkira tiegħu fil-bażilika tagħna. Din l-ghotja saret waqt udjenza privata li kellu l-Papa nhar it-8 ta' Lulju 1989 li matulha laqa' lil Dun Charles Cini SDB, lil mama ta' Dun Charles, lil oħtu Mrs Maria Vella u liċ-ċekjkna Edwina Vella neputija ta' Dun Charles. F'din l-okkażjoni ċ-ċekjkna Edwina pprezentat kallotta ġdida lil Papa biex hu jirregala

Il-Qdusija Tiegħu l-Papa jidher jagħti l-kallotta tiegħu lil Edwina Vella.

Fr. Charles Cini SDB jidher jipprezenta l-kallotta lil Mons Isqof fi tmiem il-Konċelebrazzjoni Pontifikali fl-okkażjoni tal-Festa ta' San Ġorġ

tiegħu lil Parroċċa ta' San Ġorġ. Il-Papa laqa' bil-ferħ din it-talba u filwaqt li newwel liċ-ċekjkna Edwina l-kallotta tiegħu bagħat il-Barka Apostolika lil Mons Arcipriet u lil Kleru kollu flimkien mal-Komunità Parrokkjali. Il-Kallotta ġiet ipprezentata lil Mons Isqof Nikol Cauchi, bħala Dekan tal-Kapitlu Ġorġjan wara l-Pontifikal Solenni nhar il-Festa ta' San Ġorġ il-Hadd 16 ta' Lulju 1989.